

## **31 augustus 2016 Staatssteun en fiscaliteit (Apple)**

Gisteren, 30 augustus 2016, een historische dag in staatssteun land. De Europese Commissie maakte bekend dat de Ierse overheid een bedrag van circa € 13 miljard (!) moet terugvorderen bij Apple. Een ongekend hoog bedrag, zeker in de Ierse economie en samenleving. Het NOS-journaal maakte een paar mooie vergelijkingen: dit bedrag is vergelijkbaar met circa € 2.500 per inwoner van Ierland en ook met alle zorguitgaven in heel Ierland in geheel kalenderjaar. Voor Ierse begrippen is het bedrag dus extreem hoog, voor Apple is het circa 27% van de brutowinst over 2015. En het eigen vermogen van Apple is circa € 230 miljard, dus in dat licht is € 13 miljard weer niet zo veel. Hoe dan ook is het een duizelingwekkend bedrag.

In 2014 opende de Commissie de formele onderzoeksprocedure op deze casus, en gisteren nam de Commissie hierover een besluit. De Commissie vindt dat Apple en de Ierse belastingdienst speciale maatwerk afspraken hebben gemaakt over de winstbelasting die Apple zou moeten betalen. Belasting over winst die normaal 12,5% in Ierland is, maar door speciale afspraken voor Apple al jaren minimaal is, in 2014 zelfs 0,005%. Terwijl ze in Amerika eigenlijk 35% zouden moeten betalen. Die extreem lage belastingdruk werd volgens de Commissie geregeld door twee zogeheten rulings, dat zijn individuele maatwerk belastingafspraken tussen Ierland en Apple. De Commissie stelt dat juist die rulings het mogelijk maakten dat de belastbare winst van twee Ierse dochterbedrijven van Apple kunstmatig laag werd gehouden. „Op een manier die niet overeenkwam met de economische werkelijkheid”, volgens mededinging-commissaris Vestager. De Commissie vindt dat Apple op onrechtmatige wijze is bevoordeeld en vindt dat dit een vorm van ongewenste en onrechtmatige staatssteun is. Dus moet die belasting alsnog betaald worden (het is dan ook geen boete maar een rekenkundig herstel). De Commissie kan alleen de terugvordering van illegale staatssteun opleggen voor een periode van tien jaar voorafgaand aan het eerste verzoek om informatie van de Commissie. In deze zaak was dat in 2013, Ierland moet daarom voor de periode vanaf 2003 de onbetaalde belasting van Apple terugvorderen, opgeteld is dat € 13 miljard (en daar komt dan nog normaal rente bij, maar de EU-discontorente staat nu juist negatief, dus de rentecomponent geeft juist 'korting'). De terugvorderingstermijn loopt tot 2014, omdat Apple vanaf 2015 zijn structuur in Ierland heeft gewijzigd en de omstreden ruling van 2007 niet meer van toepassing was.

Dit is veruit de hoogste naheffing die tot nu toe is werd opgelegd door de Europese Commissie. Op plek twee staat het energiebedrijf EDF, dat in 2015 € 1,4 miljard moest terugbetalen. En eerder moest Starbucks al € 30 miljoen terugbetalen aan de Nederlandse fiscus. Niet verwonderlijk zijn Apple, Ierland en de Amerikaanse regering nu furieus. De NRC tekent uit de mond van de juridisch directeur van Apple op: „Dit is juridische mumbo jumbo.” Dit besluit van de Europese Commissie heeft diverse consequenties. Bijvoorbeeld voor de Amerikaanse belastingbetaler, want het Amerikaanse belastingstelsel stelt dat bedrijven belasting die ze in het buitenland betalen kunnen aftrekken van de belastingrekening in de Verenigde Staten. Met andere woorden, als Apple die € 13 miljard (alsnog) betaalt in Ierland, wordt deze weer verrekend in Amerika (lees: minder belastingopbrengsten). De Amerikaanse fiscus meldt zich dus nadrukkelijk in deze casus. Maar misschien belangrijker nog is het geopolitieke speelveld in de Europese Unie zelf. Aan de ene kant hebben Lidstaten in het EU Verdrag afgesproken de interne markt te eerbiedigen en een eerlijk economisch speelveld te borgen (met strenge staatssteunregels). Aan de andere kant is (en blijft) er een autonomie voor Lidstaten als het om fiscaliteit gaat. Economen stellen dat je met één helder monetair beleid ook eigenlijk één fiscaal

beleid moet hebben. Maar fiscale harmonisatie is op het huidige politieke EU-speelveld echt een brug te ver. Met de recente Brexit in het achterhoofd en een breder tanend draagvlak voor Europese eenwording levert dit een complexe politieke knoop op. Aan de ene kant juichen Lidstaten als er oneerlijke concurrentie door andere Lidstaten hard wordt aangepakt, aan de andere kant snappen Lidstaten heel goed dat ze zelf ook in de beklagdenbank staan. Met Nederland in de voorhoede, want voor multinationals is Nederland ook fiscaal buitengewoon aantrekkelijk. Sterker nog, in de ogen van de Commissie veel te aantrekkelijk. Als de Ieren hard aangepakt worden, is niet uitgesloten dat Nederland weer daarna aan de beurt is. Gevolg is nu dat veel bestuurlijk betrokkenen zich wat koest houden. En voorlopig is het perspectief dat deze casus nog jarenlang een Hofprocedure in gaat, dat kan zo maar eens nog 5 jaar duren (met hoger beroep meegerekend). We zien dus een ingewikkeld speelveld met veel dubbele en electoraal onstuimige belangen. De Europese Commissie heeft gisteren een stevige knuppel in het hoenderhok gegooid. Redenerend vanuit één interne markt een logische keuze, redenerend vanuit een zekere moraal dat eenieder die goede winst maakt belasting moet betalen ook. Maar redenerend vanuit een gedwongen verdere harmonisatie slag en het opgeven van fiscale autonomie zijn er nog veel kanttekeningen te maken en lijkt het electorale en politieke draagvlak broos.

Meer informatie:

drs. M.P.E.V. Könings  
GSM: 06 4262 7976  
[melvinkoenings@lysiasgroup.com](mailto:melvinkoenings@lysiasgroup.com)

LYSIAS ADVIES BV  
[www.lysiasgroup.com](http://www.lysiasgroup.com)  
Telefoon: 033 4647070